

СПРОБА АНТРОПОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВА МОВОЮ ЖАРГОНУ

Автори статті розглядають антитолерантність деяких критиків творчості Тараса Шевченка через характеристику їхнього ідіостилю. Це дало змогу побачити рівень розвитку здібностей цих критиків у єдності з їх життєвою та соціально-психологічною позицією. Також у статті піднімається проблема відповідальності окремих прихильників ідіостилю за появу проявів антропологічного насильства в сучасному українському соціумі.

Мовні засоби (МЗ) – це інтелектуальний інструментарій ученого, який відносно тексту та його автора може бути толерантним, а може містити елементи антропологічного насильства, що залежить в обох випадках від соціально-психологічної та інтелектуальної позиції дослідника. Зв'язок між МЗ й інтелектуальним потенціалом автора та його соціально-психологічною позицією є малодослідженою проблемою. Уважаємо, що МЗ автора тексту, по-перше, дають ключ до розуміння його інтелекту, соціально-психологічної та світоглядної позиції; по-друге, відображають рівень розуміння автором структури досліджуваного об'єкта; по-третє, дають можливість зрозуміти ставлення авторів тексту до потенційного читача. Дослідження цих зв'язків і є метою статті. Проілюструємо їх на прикладі тексту: Н.А. Греков, К.В. Деревянко, Г.Л. Бобров. Тарас Шевченко – крестный отец украинского национализма.

Розпочнемо аналіз зазначеного тексту з характеристики ідіостилю, бо, за висновками видатних лінгвістів (В. Гумбольдт, Б. де Куртене, Ф. Сосюр, Ш. Баллі), індивідуальний стиль – не лише характеристика самого тексту, а й характеристика індивідуального та соціального в мовленнєвій діяльності його автора. Тому ми переконані, що аналіз ідіостилю дає змогу побачити рівень розвитку здібностей автора в єдності з його життєвою й соціально-психологічною позицією.

Автори книги не вказують жодного прізвища дослідника творчості Тараса Шевченка, тобто підходять до розуміння та інтерпретації його творчості суб'єктивно та упереджено. З цього приводу П. Рікер зауважує, що філософські підготовлений дослідник не має права абсолютизувати ні власну суб'єктивність, ані суб'єктивність читача [1: 87]. Автори тексту звертаються до об'єкта свого дослідження (а в них це – художні образи та життєвий шлях Т. Шевченка): "мастер черного пиара" [1: 55], "наш стихотворец" [1: 103], "ироничный наш кобзарь" [1: 124], "активный "мочеморда" Шевченко" [1: 129], "первый украинский большевик Тарас Первый" [1: 145], "богоборец и революционер" [1: 196], "певец Беслана" [1: 207] і т. ін. Безумовно, автори мали право досліджувати художні образи Шевченка та його життєвий шлях, але що це за ставлення до поета? Об'єктивність та толерантність вимагають від дослідника чітко добирати метод та мету дослідження [3: 176], ми ж бачимо упереджене ставлення. Автори абсолютизували власну суб'єктивність, тобто порушили принципове положення герменевтики.

Зниженою лексикою характеризують автори тексту й тих людей, з якими Шевченко товаришував або просто був знайомий: М. Костомаров – "собутельник" [1: 18], "подельник" або "один из подельников" [1: 166, 170], П. Куліш – "другой подельник" [1: 170] і т. д. До прийомів, що характеризують мовця, належать також: примітивно-сленгові каламбури: "И слышит в ответ: "Так что же? Ну, вот теперь и приколи!" Какую же еще сцену мог воссоздать первый украинский приколист Тарас Шевченко?" [1: 72]; образливо-сленгові трансформації крилатих висловів: "Вернемся в 19 век к нашим баранам" [1: 39]; антиестетичні й богохульні авторські "неологізми": "Тарас Первый" [1: 101], "папа Тарас" [1: 148], "украинско-кобзарско-папо-римский язык" [1: 105]; безглузді "неологізми": "самым шевченкообразным и кобзаревидным критиком был известный писака Виссарион Белинский" [1: 257]; брутальні трансформації обивательської мовотворчості найнижчого гатунку: "Всем на Украине хорошо известно: если в Днепре нет воды, значит выпили... Кто? Правильно: москали" [1: 16]; алюзії на недолугі, часто фізіологічні анекдоти: "Азия-с!" [1: 30], "повбивав би" [1: 74, 110]; уже відверто заявлені ремінісценції відомих художніх творів: "кобзар був парубок моторний" [1: 105], "гигант мысли и отец украинской демократии" [1: 197]; примітивне римування: "ребята-кобзарята", "Писака ... брехака" [1: 175]; спеціально акцентоване міжмовне неблагозвуччя: "Кобзарь начал будить "хиренну волю" при Николае Первом" [1: 77]; вигуки-заклики до дискусії, м'яко кажучи, не в

академічній манері й не в народній традиції: "Шевченковеды, ау!" [1: 55], "А что нам на это скажут начальники цеха шевченковедов?" [1: 57], "А теперь вопрос на сообразительность ..." [1: 175]; відразлива фразеологія: "свои портянки не воняют" [1: 204]. Подібна негативно конотована лексика тексту відразу переводить об'єкт дослідження в площину примітивних соціальних і мовленнєвих штампів.

Сполучуваність слів – одна з найяскравіших особливостей ідіостилю. Тут автори здебільшого послуговуються мовленнєвими зразками колишньої партійної номенклатури: "производится сбор средств" [1: 2], "вопрос ... решен", "на очереди вопрос" [1: 59], "закрывают глаза на 5-ю графу" [1: 131], "боролся со злоупотреблениями" [1: 151] і под.

Уживання найчастотніших вставних слів також належно характеризує авторів. Їх висновки (переважно саркастичні) претендують на єдиноправильність: "разумеется" [1: 18, 28, 53, 55, 88, 119, 136, 159], "конечно" [1: 23, 23, 26, 29, 37, 71, 110, 118, 124, 141, 177, 201]. Напр.: "Украине, конечно, православие без надобности" [1: 118].

Дослідники часто вживають слово *логіка*. А з оцінних прикметників до нього можна скласти цілий словник асоціативних епітетів. Напр.: "вот пример извращенной логики" [1: 8], "логика простая" [1: 10], "железная логика (или скорее дубовая?)" [1: 10]. Останнє питання стосується швидше самих авторів, тому що логічно випливає висновок: вони досліджували власне шаблонне мислення, а не художні образи, створені Тарасом Шевченком.

Найстрашніше те, що автори вносять свої "корективи" безпосередньо у твори (читай – розуміння творів) Шевченка: "за неї [за Україну] душу погублю" (и не одну душу)" [1: 204], "глумачать" читачам експресивні вигуки поета (до речі, їх справжність не доведено): "– А який же біс завів мене сюди [до в'язниці], як не ця чортова муза! / Прав Писака: его муза действительно была сатанинской" [1: 207]. Психологу і психіатру К. Дерев'янкові має бути відомо, що вербальні реакції людини не завжди відображають її реальне ставлення до ситуації, особливо ж в екстремальних умовах. Абсолютизувати вербальні реакції людини та вивирати їх із контексту спілкування в'язня зі слідчими – це, з одного боку, виявляти психологічний, життєвий примітивізм – одномірність, а з іншого – користуватися прийомами, які забороняють закони герменевтики.

Зробимо попередні висновки: мовні засоби авторів дослідження – це мовленнєві штампи жаргону. Цей "інструмент" не спроможний висловити навіть нормальні людські почуття, а передає лише їх сурогат. Ш. Баллі, характеризуючи аргю (що в традиції французьких лінгвістів співвідносний із нашим терміном жаргон) як крайню форму фамільярного мовлення, зазначив, що "для багатьох аргю має принаду забороненого плоду" [4: 261]. У цьому випадку – це загравання з колективною свідомістю зденационалізованої частини громадян України. Жаргон – це теж "норма", але надзвичайно примітивна за змістом і формою. З цього приводу М. Попович зауважує: "Надто бідна норма провокує "беспредел"" [5: 86]. Ось ми й прийшли до того, що, з погляду культурології, лежить у фундаменті дослідження: примітивні культурні норми, шаблони найнижчого рівня масової свідомості частини українського суспільства. Це привело авторів тексту до "інтелектуального беспредела" – заперечення української культури та найяскравіших її речників.

Про рівень володіння авторами нормами російської літературної мови годі й говорити. Наведемо лише окремі приклади: "личность этого персонажа" [або *личность*, або *персонаж*] [1: 2], "перевод этого места" [зам. *отрывка, фрагмента*] [1: 105], "образцовое решение вопроса" [1: 59]. [Згадаймо тут сумнозвісне кримінальне *порешать вопросы*. Питання не вирішують, на нього *відповідають* або *дають відповідь*].

Дослідники послуговуються словами й виразами, які є соціальним жаргоном далеко не еліти: "кобзарь был "в законе"" [1: 36], "ГУЛАГ по полной программе" [1: 36], "получили ... по полной программе" [1: 52], "собаке собачья смерть" [1: 59], "короче" [1: 110, 154, 204], "покруче" [1: 139], "не слабые представители" [1: 159], "просто "параша"" [1: 161], "такими "разборками" переполнены летописи" [1: 202] "корифей всех наук *отморозил* такое" [1: 206], "пришла пора *по-взрослому* заниматься интернациональным воспитанием" [1: 207] [курсив наш – Р.М., В.С.].

Іноді автори мислять "аналітично", утворюючи певні історичні аналогії. Серед них зокрема такі, що свідчать про нібито несприйняття українцями всіх соціальних верств російського суспільства: "Как москаль в поэме "Катерина", та и князь здесь [в поемі "Княжна"] – собрание всего отвратительного и противоестественного" [1: 57]. Або такі, що приписують українцеві вроджену соціальну агресивність: "Кобзарю необходимы новые Гонта и Железняк (предшественник матроса Железняка)" [?!] [1: 60]. Подібних аналогій авторам тексту виявилось замало, і вони проводять аналогію з кримінальним світом, т. зв. мафією: "После дона Корлеоне приходит герой Аль Пачино и К° ("мафия бессмертна"). После Писака приходят ребята-кобзарята" [1: 196].

За висновками М. Поповича, критерієм істинності є доказ. "Важливо, що поняття доказу формулюються цілком свідомо засобами даної культури... Доказ – єдино прийнятний культурний, соціальний контроль за істинністю" [1: 126]. Формою доказу в авторів дослідження виступає постійна апеляція до здекласованої і зденационалізованої свідомості. Більшовики, як відомо, апелювали до класової свідомості, автори ж досліджуваного тексту пішли значно глибше: за критерій істини вони

взяли норми "культури" жаргону. З логіки відомо, що апеляція до будь-якого авторитету не може бути повноцінним аргументом доказу. Що це? Прийом піару чи незнання університетського курсу логіки? Автори постійно апелюють навіть не до здорового глузду масової свідомості, а до індивідів ще нижчого рівня розвитку. Але ще з часів І. Канта відомо, що навіть здоровий глузд не може бути критерієм істини. А що ж тоді є критерієм істини в авторів тексту? Штампи зденационалізованої свідомості. Тому тепер ми вже маємо достатньо підстав зробити висновок про мислинневі здібності дослідників та їх інтелектуальний інструментарій – це руйнація логічного простору, який закономірно веде до культурної катастрофи як авторів, так і тих представників, яких вони репрезентують, а саме – це культурна катастрофа зросійщених українців.

Із структуралізму (Ю. Лотман) та герменевтики (П. Рікер) відомо, що, трактуючи будь-який текст, його можна перетворити в абсурд, якщо виривати думку з контексту. І тоді вже неможливо розрізнити цитовану та фальсифіковану частини висловлення. Таким прийомом користуються наші дослідники майже на кожній сторінці тексту. Наведемо лише один приклад: "Мы помним, как любимые кобзарем гайдамаки расходились – "хто додому, хто в діброву, з ножем у халяві, жидів кінчать..." Еврей, пан, шляхтич, монах – ответят все. Тише, ораторы, ваше слово, товарищ из-за халявы!" [1: 73]. Вирвані з контексту художнього образу слова чи сполуки слів автори тексту абсолютизують, ще й надаючи виразам жаргонного присмаку.

Подібні мовленнєві "експерименти", по-перше, говорять про рівень розвитку авторів, по-друге, інституалізують соціальний жаргон – і через нього – інтелектуальний рівень відповідної частини населення України, по-третє, як побачимо далі, не дають можливості адекватно зрозуміти художній образ і дійсний об'єкт дослідження Шевченка.

Таким чином, автори тексту або зовсім не володіють прийомами дослідницької діяльності, або навмисно стали на шлях спотворення Шевченкових художніх образів та його життєвого шляху. Проведений аналіз ідіостилу змушує нас зробити висновок, що це навмисне спотворення. Показово, що в цієї книги немає рецензентів, мабуть, не знайшлося жодного релігієзнавця, філософа, психолога, які б поділили погляди "дослідників". Ми свідомі щодо серйозності наших висновків стосовно мовлення авторів, а тому звернемося до класика європейської лінгвістики Ш. Баллі, який був переконаний у тому, що мова є суттєвою характеристикою автора тексту: "Мовлення є в першу чергу соціальним явищем ще й тому, що воно так чи інакше характеризує мовця" [5: 27]. Швейцарський лінгвіст побачив взаємозв'язок між мовою автора та мовою представників середовища, від імені якого він говорить, а саме "мовець, часто спілкуючись із людьми з "нижчого" середовища, може звикнути використовувати у звичайному мовленні чисто арготичні слова й вислови" [5: 261]. Отже, автори, користуючись мовою соціальних штампів та жаргону, автоматично стали на позиції зденационалізованої частини населення. Шила в мішку не сховаєш – ідіостиль розкодував соціально-психологічну та політичну позиції "дослідників".

Спираючись на наукові доробки К. Леві-Строса та В. Тернера, Г. Грабович довів, що об'єктом художнього дослідження Тараса Шевченка була ідеальна (екзистенціальна) спільність [6: 89, 95-96]. Крізь цю модель ідеальної спільності Шевченко аналізував реальні суспільні та державні форми й бачив, що вони не відповідають її вимогам (розумій – християнським цінностям та гуманістичним засадам). Це філософський ключ до розуміння художніх образів Шевченка. На диво, колективна свідомість народу відчувала цю життєву й філософську глибину його творчості, яка сьогодні стала для горе-дослідників незрозумілою. Вище ми зазначили, що автори зухвало абсолютизували власну суб'єктивність, що не дало їм можливості порушити питання про філософські засади художніх образів поета. А без розуміння філософських основ творчості Шевченка будь-які дослідження приречені на спотворення.

Яка ж міра розуміння авторами глибини об'єкта? Вони навіть не ставили собі таке завдання. Воно перебуває за межами їхніх інтелектуальних можливостей. Об'єктом дослідження авторів тексту є не творчість письменника, а спотворені масовою свідомістю ідеологічні штампи, підкріплені "демонстративним політичним і національним неприйняттям Шевченка" [7: 39]. Правильно зазначив І. Дзюба, що особливість власного спотвореного уявлення полягає в тому, що воно вичитує в об'єкті те, що відповідає сталим штампам.

Г. Грабович довів, що історичні події в художніх текстах Шевченка розгортаються у трьох часових вимірах: минуле, сьогодні, майбутнє [6: 66]. Пошуки відповіді на причини всесвітнього зла досягають кульмінації в "Саулі". У вірші йдеться не про євреїв, а про всю людську спільноту:

В непробудимому Китаї,
В Єгипті темному, у нас,
І понад Индом і Євфратом
Свої ягнята і телята
На полі вольнім вольно пас
Чабан, було, в своєму раї [8: 356].

Де б і коли не розгорталися історичні події, результат однаковий – безособистісна парадигма буття людини (поняття В.С.) породжує царів, диктаторів тощо.

Аж ось лихий царя несе
З законами, з мечем, з катами,
З князями, темними рабами [8: 356].

Шановані автори вважають, що в цьому уривку примітивно змальований процес виникнення самодержавства [1: 48]. Уважаємо, що цей уривок необхідно розуміти значно глибше. Шевченка як мислителя цікавила кінцева причина існування на землі безособистісної парадигми буття людини. У будь-якому минулому чи сучасному суспільстві – всюди одне й те ж: жорстока соціально-класова ієрархія, в якій усе ґрунтовано на насильстві. Унизу цієї ієрархії перебувають народні маси, а на вершині піраміди – людина посереднього рівня розвитку здібностей, уособленням якої є цар, король, імператор, генеральний секретар тощо. Дійсно, поет у багатьох своїх творах звинувачує не лише російське самодержавство, а й інших правителів, у тому що вони творять зло. Шевченко зрозумів істину, яка залишається terra incognita для сучасних людинознавців, а саме: представники еліти багатьох держав не сягають особистісного рівня розвитку здібностей. Поки пріоритет у світі буде належати посередній людині, суспільні проблеми будуть лише загострюватися.

Аналіз К. Дерев'янком та його співавторами художніх образів Шевченка має одномірний характер. Беручися до аналізу мови поезії, автори мали б ознайомитися з фундаментальною працею О. Потебні "Мысль и язык", де всесвітньо визнаний український лінгвіст зазначає, що "поетичний образ не розкладається під час своєї естетичної дії" [9: 176-177]. Унаслідок спотвореної інтелектуальної та соціально-психологічної позиції автори тексту не усвідомили символічного характеру художніх образів Шевченка, а тому приписують йому багато нісенітниць. Наприклад, примітивне розв'язання проблеми переходу до більш справедливого суспільства (ідеальної спільності): "их нужно истребить" [1: 81]. Насправді нікого не потрібно винищувати. Необхідно, щоби пріоритет у суспільстві перейшов від людини посереднього рівня розвитку здібностей до індивіда особистісного рівня. Тарас Шевченко мислив як філософ, він не розглядав росіян, поляків чи турків як ворогів, злочинців. Злочинцем є людина, яка, за Г. Сковородою, займається несродною працею, що не відповідає її здібностям.

Негативно, безапеляційно автори дослідження оцінюють усіх видатних діячів української культури, тобто заперечують усю українську культуру. Це позиція Герострата. На думку О. Спенглера і А.Дж. Тойнбі, будь-яка культура самоцінна. Всесвітньо відомі вчені вважали недоречним порівнювати культури, вони не бачили ніяких об'єктивних підстав для їх порівняння. Таким чином, горе-дослідники виявляють елементарну культурологічну обмеженість. Виступають проти культури цілої нації, яка бере свій початок із трипільської культури та є її спадкоємицею, що в 30-ті роки ХХ ст. довів Ю. Липа [10: 104-107, 160-161].

Автори тексту приписують Шевченкові власні обмежені уявлення про українську історію: "Его [Т. Шевченка] мечта – кровопролитие от Украины до Китая (т. е. перманентная мировая революция – как у Льва Троцкого)" [1: 74], "Для Шевченко история Украины начинается с казачества" [1: 185]. Вульгарно (нефахово) розмірковують над проблемами історії української літературної мови: "Оказывается, Квитка-Основьяненко всю жизнь писал не то, не так, да и не на том языке. Опять же – к великим кобзарям не прислушивался. И даже смел противоречить" [1: 150] (Мабуть, автори тексту "забули" фундаментальний висновок М. Бахтіна, що діалог є нормальною умовою розвитку будь-якої культури).

Досліджуючи художні твори, об'єктивний науковець використовує чимало інтелектуальних засобів: аналіз, синтез, абстрагування, класифікацію, доказ і т. ін. Більшість мисленневих дій авторів тексту зведено до порівняння художніх образів Шевченка з шаблонами ідеологізованого мислення, а точніше – до їх перевірки штампами масової зденационалізованої свідомості. Отже, автори досліджували символічні образи поета без достатньої філософсько-естетичної підготовки, що призвело до їх свідомого спотворення.

Структура тексту характеризує як його авторів, так і їхнє ставлення до можливого споживача тексту. До якого читача апелюють, звертаються горе-дослідники? Читачі в авторів тексту поділяються на "своїх" і "чужих". "Свої" – це ті, хто стоїть на позиції, що української культури не було, немає й не може бути, що вона є невдалим паростком "великой русской культуры". "Чужі" – це ті, хто думає не так, і вони – націоналісти. (До речі, нагадаємо авторам тексту аксіому всесвітньої історії, що всі великі нації націоналістичні й російська стоїть у цьому ж ряду. Якщо "дослідники" цього не знають, то пропонуємо почитати праці В. Соловйова, І. Львіна). До "чужих" читачів автори тексту звертаються так: "недоумки" [1: 68], "наследники-кобзарята" [1: 77]. Ці вислови нагадують недалеке більшовицьке минуле, коли всі поділялися на своїх та чужих. (До речі, подібний поділ російські дослідники ще на зорі перебування осмислили як продукт одномірного мислення. Король мертвий! Віншуймо короля!).

Застосувавши методику стилеметрії, можна побачити, що речення, в яких наявні судження та коментарі про поетичні образи Шевченка, надзвичайно короткі (схожі на гасла, рекламні заклики, "агітки" або ж на допити): "Запах поэзии Писаки – это запах крови" [1: 214], "Антисемитизм Тараса Шевченко общеизвестен" [1: 204], "И кто этот враг? Врага искать недолго. Он всегда под рукой" [1: 15], "Кто бы это мог быть? Как фамилия пророка? Догадайтесь сами с трех раз" [1: 86], "Нечего

доказувать бесспорный факт" [1: 205]. "Висновки" авторів тексту теж надзвичайно короткі й безапеляційні: "Писака проклинал, поучал, распекал" [1: 235]. За допомогою подібних коментарів автори тексту консервують політичний та художній рівень читача, а також можливості розуміння читачем об'єкту дослідження. Перед нами код масової антиукраїнської, антидержавницької свідомості.

І все це ще "підкріплено" естетизацією жаргону та ненормативної лексики. Зокрема автори естетизують приклади сороміцьких пісень з фольклорних записів Шевченка, які для останнього не що інше, як об'єкт художнього дослідження [1: 137-139]. Зрозуміла мета К. Дерев'янка зі співавторами: обсценна лексика та фізіологічні сюжети, підло екстрапольовані на особисте життя Шевченка, за їх задумом, викличуть у читача відразу до поета. Авторі "дослідження" свідомо опинилися в площині жаргону, провокуючи гру із денаціоналізованим одномірним читачем. З огляду на стиль тексту стає зрозумілим задум авторів: говорити з таким читачем його мовою – найгіршими зразками жаргону.

Підбиваючи підсумки, запитасмо: яку цінність має цей текст? Його автори зайняли спотворену соціально-психологічну позицію, що закономірно призвело до спотворення об'єкту дослідження, засобів дослідження й об'єктивно сприяє деградації читача. Жаргонізми, вирвані з контексту думки, недостатня кількість логічних прийомів дослідження не просто обмежують розуміння читачем художніх образів Тараса Шевченка, а навмисно спотворюють можливості автентичного розуміння тексту й об'єкта дослідження. Подібні "дослідження" значним чином допомагають розпалювати "психічні епідемії" (К. Юнг), і про ці наслідки психологові і психіатрові К. Дерев'янку необхідно знати і зрозуміти, що він несе метафізичну відповідальність за їх збурення в нашому суспільстві.

Релігієзнавець, філософ, психолог і психіатр подає приклад агресивності й навіть войовничості. Здається, для таких "мислителів" П. Рикер написав: "Філософія несе відповідальність за якість аргументації й точність політичної мови" [11: 125]. Продовжуючи свою думку, П. Рикер зазначає, що філософія й філософи мусять подавати приклад толерантності [11: 125]. Рефлексивна філософія, спираючись на психоаналіз, стверджує, що процес знаходження свого "Я" дуже часто відбувається через втрату свого "Я". Авторі вже загубили своє "Я". Будемо сподіватися, що вони його ще знайдуть. На допомогу радимо: зрозумійте Шевченка як людину, як поета, як сина свого народу, і у вас буде можливість знайти своє "Я". Така робота буде вимагати від вас рефлексії. Є різниця між суб'єктом, що пише, і суб'єктом рефлексивним, але до розуміння цієї істини людина приходиться дуже часто лише перед очима смерті. Ми бажаємо авторам "вийти" зі своєї одномірної якості й народитися синами свого народу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Греков Н.А., Дерев'янка К.В., Бобров Г.Л. Тарас Шевченко – крестный отец украинского национализма. – Луганск: Виртуальная реальность, 2005. – 268 с.
2. Рикёр П. Герменевтика. Этика. Политика. – М.: АCADEMIA, 1995. – 159 с.
3. Карпов В.А. Язык как система. – М.: Эдиториал УРСС, 2003. – 304 с.
4. Балли Ш. Французская стилистика. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 392 с.
5. Попович М. Рациональність і виміри людського буття. – К.: Сфера, 1997. – 282 с.
6. Грабович Г. Шевченко як міфотворець. – К.: Радянський письменник, 1991. – 211 с.
7. Дзюба І. Шевченко захистить себе сам // Дивослово. – № 3 (600) – С. 38 – 40.
8. Шевченко Т.Г. Зібрання творів: У 6 т. – К.: Наук. думка, Т.2. – 2001. – С. 356.
9. Потебня А.А. Полное собрание трудов: Мысль и язык. – М.: Лабиринт, 1999. – 300 с.
10. Липа Ю. Призначення України. – Л.: Просвіта, 1992. – 270 с.
11. Рикёр П. Герменевтика. Этика. Политика. – М.: АCADEMIA, 1995. – 159 с.

Матеріал надійшов до редакції 11.10. 2007 р.

Миняйло Р.В., Сабадуха В.О. Попытка антропологического насилия языком жаргона.

Автори статті розглядають антитолерантність деяких критиків творчості Тараса Шевченка за допомогою характеристики їх ідиостиля. Це дало можливість побачити рівень розвитку здібностей цих критиків в єдності з їх життєвою і соціально-психологічною позицією. Також в статті піднімається проблема відповідальності окремих сторонників ідиостиля за появу проявлених антропологічного насильства в сучасному українському соціумі.

Minyaylo R.V., Sabadukha V.O. The Attempt of Anthropological Violence by Jargon Language.

The authors of the article examine antitolerance of some critics of Taras Shevchenko creative work through describing their idiostyle. It enabled to see the level of development of capabilities of these critics in unity with their vital and socially psychological position. Also the problem of separate idiostyle supporters responsibility for the appearance of anthropological violence displays in modern Ukrainian socium rises in the article.